

Sygn. akt II AKa 20/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lipca 2021 roku

Sąd Apelacyjny w Warszawie, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Kalbarczyk

Sędziowie: SA Katarzyna Capałowska

SO del. Sławomir Machnio

Protokolant: Aleksandra Duda

przy udziale prokuratora Anny Adamiak

po rozpoznaniu w dniu 23 lipca 2021 roku

sprawy W. S., urodz. (...) we W., syna A. i A.

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie

z dnia 16 lipca 2020 roku sygn. akt V K 123/16

- zmienia zaskarżony wyrok i uniewinnia oskarżonego W. S. od popełnienia zarzucanego mu czynu;*
- koszty procesu przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.*

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 20/21
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego Warszawa–Praga w Warszawie z dnia 16 lipca 2020 roku, sygn. akt V K 123/16 w sprawie W. S..

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

Sąd odwoławczy nie przeprowadzał postępowania dowodowego

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
I.	1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, na skutek przyjęcia przez sąd pierwszej instancji, że oskarżony W. S. dopuścił się zarzucanego mu przestępstwa oszustwa w stosunku do firmy (...) poprzez wprowadzenie w błąd co do możliwości finansowych jego firmy i w konsekwencji nie zapłacenia kontrahentowi za wykonaną pracę kwoty stanowiącej mienie znacznie wartości, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego nie pozwala na uznanie, iż sytuacja kierowanej przez niego firmy i jej kondycja finansowa uniemożliwiały wywiązanie się z zawartej umowy, a tym samym nie dopuścił się zarzucanego mu czynu,	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
2. obraza przepisów postępowania mająca istotny wpływ na treść wyroku w postaci art. 167 k.p.k. z zw. z art. 193 § 1 k.p.k. poprzez nie przeprowadzenie w sprawie z urzędu dowodu z pisemnej opinii biegłego z zakresu rachunkowości na okoliczność sytuacji finansowej firmy (...) sp. z o.o. z siedzibą w (...) w inkryminowanym okresie czynu.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	

<p>Zwiążle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>	
<p>1. Zasadny jest zarzut błędnego przypisania oskarżonemu W. S. wypełnienia znamion przestępstwa oszustwa z art. 286 § 1 k.k. Na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, ocenionego w całości, nie wybiórczo nie sposób dowieść, że oskarżony działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził (...) sp. z o. o. (dalej spółka (...)) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez zatajenie rzeczywistej sytuacji, kondycji i płynności finansowej spółki reprezentowanej przez niego (...) sp. z o.o. z siedzibą w (...) (dalej spółka (...)).</p> <p>2. Istotą zabronionego zachowania polegającego na penalizowanym w art. 286 § 1 k.k. oszustwie polega na doprowadzeniu innej osoby do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem. Celem działania sprawcy jest osiągnięcie korzyści majątkowej. Sprawca, popełniając przestępstwo, może posłużyć się trzema alternatywnie wskazanymi w przepisie metodami: wprowadzeniem w błąd, wyzyskaniem błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania. Zachowanie sprawcy skierowane jest, z jednej strony na osobę, która dokonuje niekorzystnego rozporządzenia swoim lub cudzym mieniem, z drugiej strony - na mienie, które sprawca uzyskuje w wyniku rozporządzenia. Wprowadzenie w błąd polega na tym, że sprawca swoimi podstępными zabiegami doprowadza osobę do mylnego</p>	

wyobrażenia o rzeczywistym stanie rzeczy.

3. Przepięstwo oszustwa obejmuje zachowanie przejawiające się złożonym zachowaniem sprawcy i pokrzywdzonego, którego istota sprowadza się do wzajemnej aktywności sprawcy i rozporządzającego mieniem. Zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 4 kwietnia 2013 r., IV KK 355/12 wprowadzenie w błąd, wykonane w ramach czynu zabronionego z art. 286 § 1 k.k., musi poprzedzać (podkreślenie własne) rozporządzenie mieniem dokonane przez pokrzywdzonego”. Natomiast Sąd Najwyższy w wyroku z dnia z dnia 30 sierpnia 2000 r. (V KKN 267/00, OSNKW 2000, nr 9–10, poz. 85) wskazał, że przepięstwo oszustwa popełnione zostaje w chwili dokonania niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez pokrzywdzonego, przy czym rozporządzenie to musi być podjęte w następstwie wprowadzenia w błąd przez sprawcę i musi mieć na celu osiągnięcie przez niego korzyści majątkowej.

4. Rację ma obrońca wskazując w apelacji, że zasadniczą kwestią w tej sprawie było dowodowe ustalenie, że W. S. podpisując umowę datowaną 30 września 2013, podpisaną przez niego 8 października 2013 roku oraz aneks z dnia 31 października 2013 roku zataił rzeczywistą sytuację finansową, kondycję finansową i płynność (...) spółki (...) i mając świadomość jej niewypłacalności miał zamiar nie wywiązać się z zawartej umowy.

5. W pierwszej kolejności wskazać należy, że w dniu 30 września 2013 roku umowa została

faktycznie podpisana przez osoby niereprezentujące spółki (...), pod nieobecność oskarżonego, który przebywał wówczas w Chorwacji na urlopie.

6. Faktem jest, że wcześniej prowadzone były rozmowy na temat przeprowadzenia przez spółkę (...) robót budowlanych, przy czym z żadnego dowodu nie wynika by zakończyły się one jasnymi i wiążącymi strony ustaleniami. Z zeznań G. W., który reprezentował spółkę (...) i prowadził faktycznie wszystkie rozmowy wynika, że ustalona była cena kostki, a oskarżony S. nalegał na szybkie rozpoczęcie prac (k. 12). Przedstawiciel spółki (...) wszedł na teren zakładu pod nieobecność W. S., podpisał umowę o wykonanie prac budowlanych z P. S., który nie miał uprawnień do reprezentowania spółki (...). Tym samym w dniu 30 września 2013 roku spółka (...) dokonała faktycznego rozporządzenia swoim mieniem, gdyż rozpoczęła prace budowlane.

7. Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił, że „po powrocie z urlopu w dniu 8 października 2013 roku W. S. dowiedział się, że ten podpisał umowę z G. W.. Został również rozkopany teren i rozpoczęte prace budowlane. Miał pretensje do P. S., że ten podpisał umowę bez upoważnienia i nie był skłonny w jakikolwiek sposób umowy tej sanować. Z uwagi na zastaną sytuację faktyczną oraz namowy ze strony G. W. i P. S. umowę tę podpisał. Pomimo zastrzeżeń dotyczących zawarcia umowy W. S. podpisał aneks do tejże umowy, który to aneks rozszerzał zakres prac i podnosił koszty budowy. Miało to miejsce w dniu 31

października 2013 roku.” (strona 3 uzasadnienia sądu).

8. Z wyjaśnień W. S. wynika, że „po moim powrocie z urlopu w miesiącu październiku 2013 roku zastałem rozkopany teren zakładu na głębokość 50 cm. Przyjechał p. W. i powiedział mi, p. S. i p. W., że jeżeli nie złożę podpisu pod ich podpisami na umowie ostatniej jej stronie to on schodzi i zabierze sprzęt z budowy.” (k. 232). Te wyjaśnienia znajdują potwierdzenie w zeznaniach samego G. W., który podał „W. S. miał zastrzeżenia po powrocie z urlopu do tej umowy. To znaczy bardziej miał zastrzeżenia do P. S., a do mnie nie miał raczej zastrzeżeń bo ja wszedłem z pracami budowlanymi. Po powrocie z urlopu W. S. zmienił jakby front i był zdziwiony że prace są kontynuowane. Mi chodziło o to żeby umowa była podpisana i prace były wykonane zgodnie z harmonogramem” (k. 411 – 412). P. S. zeznał natomiast „My (świadek i G. W. – przyp. wł.) rozmawialiśmy z W. S. i była zgoda co do samej konieczności położenia tej kostki, natomiast ze strony pana S. nie było specjalnego entuzjazmu ale ogólnie zgoda była. Natomiast nie było uzgodnień co do terminu rozpoczęcia tych prac. (...) Po powrocie z urlopu W. S. dowiedział się o tej umowie to było po około 10 dniach lub 2 tygodniach. Wtedy przyjechał pan W., był pan W., byłem ja i W. S.. Pan W. był delikatnie mówiąc wkurzony, że prace się rozpoczęły, umowy na oczy nie widział, a W. chce, żeby W. S. podpisał tą umowę i tym wszystkim był bardzo zdenerwowany. Nie pamiętam czy W. S. miał do mnie pretensje, że podpisałem tą umowę, ale pewnie miał pretensje. W. S. wiedział, że umowa jest parafowana, ale nie

przez niego i był zaskoczony, że prace już trwały bo na placu była jedna wielka dziura, bo było trzeba na głębokość jednego metra zdjąć grunt. W. S. nie chciał podpisać tej umowy i w tym momencie padło stwierdzenie pana W., że w takim razie on zabiera koparkę i wychodzi z budowy, a to skutkowałoby katastrofą, bo był już podpisany kontrakt z A.. (...) W efekcie W. S. parafował podpisał te umowy, a prace związane z położeniem kostki dalej były prowadzone.” (k. 522-523).

9. Przy takim materiale dowodowym nie sposób wykazać, że W. S. świadomie, z zamiarem bezpośrednim kierunkowym wprowadził w błąd spółkę (...) co do możliwości i okoliczności wywiązania się z zawartej umowy, a takie działanie zostało mu przypisane wyrokiem sądu. Co więcej zamiaru takiego nie można mu przypisać także w dniu 31 października 2013 roku, w momencie podpisywania aneksu, gdyż materiał dowodowy świadczący o kondycji spółki (...) był wówczas odmienny od wniosków wyciągniętych przez sąd.

10. Za dowolne uznać należy ustalenia sądu, że sytuacja spółki (...) nie pozwalała na realizację płatności wynikających z umowy i aneksu. Sąd nie dając wiary wyjaśnieniom oskarżonego co do sytuacji finansowej spółki uznał je za sprzeczne z treścią dokumentów. Skupił się również na fakcie objęcia przez W. S. w styczniu 2013 roku stanowiska prezesa z uwagi na konieczność przeprowadzenia działań restrukturyzacyjnych w spółce, które nie są wszakże równoznaczne z jej upadłością. Sąd doszedł do wniosku, że

oskarżony „w dniu 8.10.2013r., gdyż jak sam twierdzi na umowie tej złożył swój podpis, czyli de facto zaakceptował jej warunki miał przede wszystkim świadomość, że nie będzie w stanie wywiązać się z płatności za dokonane prace” (str. 16 uzasadnienia) a co do aneksu z 31 października 2013 roku „oskarżony na pewno wiedział, że sytuacja finansowa spółki nie pozwoli na sfinansowanie tej inwestycji w sposób wskazany w aneksie”. Zauważyć należy, że sąd nie przypisał oskarżonemu wiedzy co do możliwości sfinansowania umowy, lecz to, że oskarżony „zataił rzeczywistą sytuację finansową firmy i jej kondycję finansową, płynność finansową wprowadzając kontrahenta w błąd”. Jak wynika z zeznań świadka M. W. oskarżony po przyjeździe z urlopu mówił na spotkaniu w dniu 8 października 2013 roku, w którym uczestniczył G. W. w imieniu spółki (...), że nie podjąłby się prac na taką skalę bez zaplecza finansowego, co było przedmiotem pretensji do P. S.. Świadek ten dodatkowo zeznał, że W. S. (przed wyjazdem na urlop) mówił, że posiada część środków na uruchomienie prac w wysokości około 100.000 zł, a środki na dokończenie prac miał pozyskać z kredytu (k. 149). Świadek M. W. na rozprawie dnia 11 grudnia 2017 roku podał wprost, że „Na początku przez W. S. została przekazana mi informacja, że firma ma na ten cel częściowo pieniądze, a na resztę kwoty to ubiega się o kredyt na przeprowadzenie tej umowy i ja tę informację przekazałem G. W. (...) Na spotkaniach wewnątrz firmy (...) pokazywał mi dokumenty, że ubiegał się o kredyt jako osoba fizyczna i go nie dostał a to było około listopada 2013 roku.” (k. 426).

11. Kolejną niedowiedzioną okolicznością jest to, że w dniu podpisania umowy i aneksu oskarżony faktycznie „nie miał możliwości i okoliczności wywiązania się zawartej umowy”, co zostało mu przypisane przez sąd. Abstrahując od faktu, że część należności została zapłacona G. W., sąd pierwszej instancji podszedł do zgromadzonych w sprawie dokumentów w sposób wybiórczy, skupiając się jedynie na danych z rachunków (...) spółki (...), które nie były jedynymi dokumentami świadczącymi o stanie jej finansów.

12. Rację ma obrońca, że przedstawiono sądowi dokumenty, wskazujące na stan (...) spółki (...). Dokumentami tymi były raporty kasowe spółki (k. 440, 441). Pomimo tego, że dokumenty stały się podstawą ustaleń faktycznych w sprawie, a wynikające z nich fakty zostały uznane za udowodnione (punkt 1.1 uzasadnienia) nie stały się następnie podstawą rozważań sądu w zakresie wypełnienia przez oskarżonego znamion zarzucanego mu przestępstwa.

13. Jak wynika z raportów kasowych spółki (...) za okres od 1 września 2013 roku do 30 września 2013 roku stan kasy wynosił 175.853,33 zł (k. 440) a za okres od 1 do 31 października 2013 roku – 207.070,34 zł. Raporty te zostały potwierdzone przez świadka P. S., który zeznał „Na obu dokumentach widnieje mój podpis. (...) Okazane mi raporty kasowe są odzwierciedleniem stanu gotówki w kasie i nie są to pieniądze na kontach bankowych tylko w kasie.” (k. 531 zeznania złożone na rozprawie w dniu 1 sierpnia 2018 roku). Kolejnym dokumentem wskazującym na sytuację finansową

spółki (...) jest dokument wskazujący na stan magazynowy z dnia 1 stycznia 2014 roku. Poza powyższym, nie tylko z wyjaśnień W. S., ale także zeznań M. W. i P. S. wynika, że finalnie kontrakt z firmą (...) został zawarty i trwał od listopada 2013 roku do czerwca 2014 roku i było to wówczas źródło finansowania spółki.

14. Materiał dowodowy wskazuje na możliwości zapłaty przez spółkę (...) należności wynikających z umowy, które rozłożone zostały na trzy raty płatne do 30 października 2013 roku (105.000zł), 30 listopada 2013 roku (105.000 zł), 31 grudnia 2013 rok (104.000 zł oraz VAT 72.200 zł). Nie bez znaczenia dla oceny odpowiedzialności karnej oskarżonego ma także fakt, że W. S. pozostawał prezesem spółki G. do dnia 23 grudnia 2013 roku.

15. W dniu 17 grudnia 2013 roku, z uwagi na brak płatności w całości, pełnomocnik spółki (...) wezwał spółkę (...) do zapłaty pozostałej kwoty (k. 37). W odpowiedzi na to wezwanie spółka (...) wezwała wykonawcę, na podstawie § 8 pkt 2 umowy datowanej 30 września 2013 roku, do sporządzenia bezusterkowego protokołu odbioru. Jak wynikało z § 4 pkt 2 umowy podstawą do wystawienia faktury miał być bezusterkowy protokół odbioru robót sporządzony przez przedstawiciela zamawiającego i wykonawcy. O ile w aktach sprawy znajduje się protokół odbioru robót: „wykonanie utwardzenia nawierzchni kostki betonowej + kanalizacja w hali produkcyjnej, biura i magazynów” (k. 35) o tyle umowa obejmowała wykonanie „utwardzonej nawierzchni kostki betonowej koloru szarego, tj. parkingu na samochody osobowe

przez budynkiem biurowym drogi asfaltowej, oraz placu dojazdowego do hali produkcyjnej i magazynów” (§ 1 pkt 1 umowy k. 29). Na tym etapie zaistniał pomiędzy stronami spór odnoszący się do właściwego wykonania umowy i płatności za wykonane prace. Rozwiązanie tego sporu nie jest kompetencją sądu karnego. Natomiast sam brak płatności nie może świadczyć o zamiarze popełnienia przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w sposób przypisany przez sąd pierwszej instancji.

16. Co więcej Konsorcjum (...), która na mocy umowy z dnia 11 maja 2013 roku dzierżawiła teren nieruchomości położonej w miejscowości (...) i faktycznie przejęła działalność spółki (...), w dniu 22 sierpnia 2015 roku wezwała spółkę (...) do „uporządkowania stanu faktycznego, który do dnia dzisiejszego nie funkcjonuje, utrudniając tym samym oszacowanie realnej wartości wykonanych prac i prawidłowe ich rozliczenie”. Na to pismo spółka (...) nie odpowiedziała.

17. Reasumując sąd apelacyjny dostrzega, że rozważania sądu I instancji są wysoce ogólnikowe, a podejście do materiału dowodowego zebranego w sprawie wybiórcze i ukierunkowane na dopatrywanie się po stronie W. S. oszustwa, w sytuacji niezapłacenia przez niego należności wynikających z umowy i aneksu. Nietrzymanie zobowiązań w rozumieniu prawa cywilnego samo w sobie nie stanowi jeszcze przestępstwa. W tej sprawie nie sposób uznać, by popełnienie przez W. S. zarzucanego mu czynu zostało udowodnione. Wybiórczo potraktowane dowody sytuacji tej nie zmieniają.

18. Zarzut odnoszący się do naruszenia art. 167 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. nie jest zasadny, gdyż dokumenty zgromadzone w sprawie były jasne, ich analiza nie wymagała zasięgnięcia wiadomości specjalnych, tym samym dopuszczenia dowodu z opinii biegłego.

	Wniosek
o zmianę wyroku i uniewinnienie	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
	Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.
	Zasadność zarzutu apelacyjnego wskazanego w punkcie pierwszym.

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
	Nie dotyczy
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	

<u>5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</u>	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
<u>Zmieniono zaskarżony wyrok i uniewinniono oskarżonego W. S. od popełnienia zarzucanego mu czynu.</u>	
Zwięźle o powodach zmiany.	

Zasadność zarzutu apelacji obrońcy oskarżonego w punkcie pierwszym.	
---	--

6. Koszty Procesu

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
2.	Koszty przejęto na rachunek Skarbu Państwa.

7. PODPIS
Anna Kalbarczyk Katarzyna Capałowska Sławomir Machnio

<u>1.3. Granice zaskarżenia</u>			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	prokurator		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	w całości		
<u>1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia</u>			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy – punkt 5	
#	co do kary – punkt I		

#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
<u>1.3.2. Podniesione zarzuty</u>		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo	

	niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
<u>1.4. Wnioski</u>			
#	uchylenie	#	zmiana